

[Indenrigsministeren.]

og blot gøre opmærksom paa, at naar Professoren endogsaa drager Grundlovsmæssigheden i Tvivl, saa sker det i Henhold til Bestemmelsen i Grundlovens § 88, der siger, at enhver vaabenfør Mand er pligtig til med sin Person at bidrage til Fædrelandets Forsvar, idet Professoren mener, at enhver vaabenfør Mand her naturligt synes at maatte forstaas som indskrænket alene til dem, der med Rette saavel indadtil som udadtil kan kalde Danmark deres Fædreland. Jeg tror ikke, denne Argumentation vil finde Medhold hos alle statsretslærde. Jeg tror, man maa sige, at dette Udtryk i Grundloven har sin Baggrund i, at før 1849 hvilede Værnepligten i første Række paa Bondestanden, og at derfor Bestemmelsen, som indsattes i Grundloven af 1849, hvorefter enhver vaabenfør Mand er forpligtet til med sin Person at bidrage til Fædrelandets Forsvar, vender sig imod denne fra Fortiden stammende, paa sociale Distinktioner hvilende Ulighed. Grundlovens Bestemmelse har altsaa efter min Mening haft til Hensigt at udelukke, at Værnepligten hviler uensartet paa Befolkningen, saaledes at visse Klasser eller Stænder af Hensyn til Forhold, der ikke vedrører deres Egnethed til Krigstjeneste, fritages for Værnepligten.

Jeg kunde maaske i Fortsættelse af det, jeg her har sagt, føje til, at en anden Forstaaelse ogsaa vilde være ejendommelig, idet den nugældende Regel, som vi debatterer her, og som findes i Værnepligtsloven af 1912, blev indført i Værnepligtsloven af 12. Februar 1849, der blev vedtaget af den grundlovgivende Rigsforsamling, altsaa paa samme Tid, som den grundlovgivende Rigsforsamling behandlede Grundlovsforslagets Bestemmelser om Fædrelandets Forsvar. Det synes mig meget vanskeligt at tænke sig, at den grundlovgivende Rigsforsamling skulde indsætte en Bestemmelse i Værnepligtsloven, der var stridende imod Grundloven af 1849, som den grundlovgivende Rigsforsamling samtidig behandlede og vedtog.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Folkeretten kender jeg ikke det Værk, som det ærede Medlem her anførte. . . (Holger Andersen: Det er det berømteste af alle!) . . . ja, det er nok muligt, men jeg for mit Vedkommende kender paa dette Omraade kun den Folkeret, som doceres ved Københavns Universitet, og som jeg for min Del derfor ogsaa under mit Studium har gjort Bekendtskab med, nemlig Franz von Liszts Folkeret. Og von Liszt siger i sin Folkeret — man kan vel udtrykke det saadan —, at Udlændinge bør

ikke paalægges Værnepligt, Værneskat til Afløsning af Militærpligt eller andre personlige Krigsydelser, men fortsætter:

„Dog paalægges Danmark, Norge og nogle andre Stater de paa deres Omraade bosatte Udlændinge militær Tjenestepligt.“

Jeg tror ikke, det ærede Medlem vil modsig mig, naar jeg siger, at von Liszts Udtalelse maa tages som Udtryk for, hvordan Forfatteren mener, at Forholdet burde være, hvorimod det ikke kan læses som et Referat af, hvorledes han mener, at den positive Folkeret faktisk er. Med andre Ord, det Princip, Forfatteren opstiller, maa først vinde positivt Udtryk i Traktater, Konventioner eller lignende, forinden der kan tillægges det positiv-retlig Betydning.

Jeg kunde maaske i denne Forbindelse nævne, at en dansk statsretslærd, Professor Axel Møller, tidligere konservativ Folketingsmand — hans Ord maa formentlig derfor have særlig Vægt for det ærede Medlem —, i sin Folkeret, der udkom 1925, udtaler:

„Men desuden maa Staten kunne paalægge de Udlændinge, der bor eller opholder sig inden for dens Grænser, andre Pligter af offentligretlig Natur, f. Eks. Skattepligt, Ombudspligt, ja, endog Værnepligt, alt medmindre særlige Traktater med Udlandet er til Hinder derfor.“

Af en Note til disse Udtalelser fremgaar da ogsaa, at Haagkonferencen i 1907 udtalte Ønske om en Ændring af Udlændinges Værnepligt.

Man kan ogsaa i denne Forbindelse sige, det er typisk, at endnu i 1924 anser to saa betydelige Stater som Tyskland og England Spørgsmaalet for uløst ved den almindelige Folkeret, idet den tysk-engelske Handelstraktat af 1924 har en Bestemmelse, der udtrykkeligt siger:

„Hver af de to kontraherende Parter Statsborgere skal inden for den anden Parts Omraade være fritagne for enhver tvungen Militærtjeneste, saavel i Landhæren som i Søværnet, Luftstridskræfterne, Nationalgarden eller Militsern.“

En saadan Bestemmelse vilde formentlig være overflødig, eller man kan maaske sige nærmest meningsløs, saafremt Værnepligt for Udlændinge ligefrem var folkeretsstridig.

Jeg har fremsat disse Synspunkter for at give Udtryk for, at jeg for min Del maa bestride; at en Bestemmelse som den, der findes i den danske Værnepligtslov, strider imod den positive Folkeret.

Det er ogsaa alene i denne Hensigt, jeg fremsatte disse Udtalelser, idet jeg ikke